

วิชาดนตรี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดฝึกทักษะ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : ดนตรีไทย
เล่มที่ 1 : ขลุ่ยไทย

นางเมธิกา รัตนรังษี

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนดอนชัยวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ชุดฝึกทักษะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : ดนตรีไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่มที่ 1 : ขลุ่ยไทย

นางเมธิกา รัตนรังษี

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนดอนชัยวิทยา

ตำบลบ้านกาดี อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

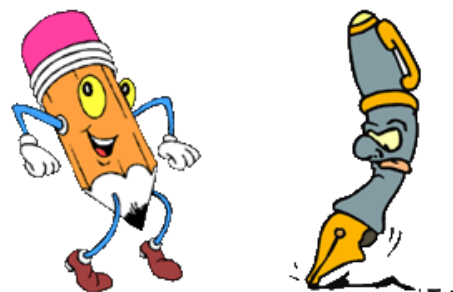
คำนำ

ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ฝึกทักษะทางดนตรีไทยในการเรียนรู้เรื่องของชลบุรีไทย ที่ผ่านการบูรณาการนำไปสู่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและเป็นการเติมเต็มตามศักยภาพในการเล่นดนตรีของผู้เรียนให้สูงที่สุด เพราะการเล่นดนตรีไทยเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่ง เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ดนตรีไทยเป็นศิลปะแขนงหนึ่งของไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ ส่งเสริมให้ผู้ที่ยี่เรียนดนตรีไทยได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของดนตรีไทยอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ จากการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้วพบว่า ผู้เรียนมีปัญหาที่สำคัญในการเล่นดนตรีไทยทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการเล่นดนตรีไทยเท่าที่ควร เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ผู้จัดทำจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกทักษะโดยได้ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาที่ส่งเสริมเทคนิคการเล่นดนตรีไทยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ถึงเทคนิคการเล่นดนตรีไทยในแนวต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม

ผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนสนับสนุน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการจัดทำ อาทิ ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนชัยวิทยา คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกท่านที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนทำให้ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน จนสามารถพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีไทยของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เมธิกา รัตนรังสี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	๒
คำชี้แจง	1
คำแนะนำการใช้สำหรับครู.....	2
คำแนะนำการใช้สำหรับนักเรียน.....	3
สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	5
ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกทักษะ	6
แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง ขลุ่ยไทย	7
ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาและลักษณะของขลุ่ยไทย.....	12
ใบงานที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาและลักษณะของขลุ่ยไทย.....	17
ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ประเภทของขลุ่ยไทย.....	19
ใบงานที่ 2 เรื่อง ประเภทของขลุ่ยไทย.....	21
ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ขลุ่ยหลีบ	23
ใบงานที่ 3 เรื่อง ขลุ่ยหลีบ	25
ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง ทำทางการเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย.....	26
ใบงานที่ 4 เรื่อง ทำทางการเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย.....	31
แบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) เรื่อง ขลุ่ยไทย	34
เฉลยใบงานที่ 1 – 5 เรื่อง ขลุ่ยไทย	38
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test).....	48
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test).....	49
บรรณานุกรม	50

คำชี้แจง

ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะทางดนตรีไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยในการเตรียมความพร้อมมีรายละเอียด ดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะดนตรีไทย มีจำนวนทั้งหมด 5 เล่ม แต่ละเล่มประกอบด้วย 4 ใบความรู้ และ 4 ใบงาน รวม 20 ใบงานให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ดังนี้

เล่มที่ 1 ขลุ่ยไทย

เล่มที่ 2 การบันทึกและการอ่านโน้ตระบบตัวอักษรไทย

เล่มที่ 3 การปฏิบัติขลุ่ยหลีบเสียงฟา ซอล ลา ที (ซึ ลั ทิ) และโด เร มี ฟา (สูง)

เล่มที่ 4 การปฏิบัติขลุ่ยหลีบเพลงदैขง เพลงแม่สะเรียงและเพลงถาชีหลงถ้า

เล่มที่ 5 การปฏิบัติขลุ่ยหลีบเพลงล่องแม่ปิง เพลงลอยกระทง และเพลงลาวจ้อย 2 ชั้น

2. ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะทางดนตรีไทยเล่ม 1 เรื่อง ขลุ่ยไทย ที่ประกอบด้วย ใบความรู้และใบงานให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ จำนวน 4 ใบงาน

3. ชุดฝึกเสริมทักษะดนตรีไทย มีส่วนประกอบ ดังนี้

3.1 ชื่อชุดฝึกทักษะ

3.2 สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้

3.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.4 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3.5 ใบความรู้และใบงานที่ 1 – 4

3.6 แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

3.7 เฉลยใบงานที่ 1 – 4

3.8 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3.9 เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกทักษะ สำหรับครู

1. ชุดฝึกทักษะทางดนตรีไทยเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านการเล่นดนตรีไทย มีจำนวนทั้งหมด 4 ใบงาน
2. ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะ เล่มที่ 1 เรื่อง ขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ส่วนประกอบของชุดฝึกเล่มนี้ประกอบด้วย
  - 3.1 ชื่อชุดฝึกทักษะ
  - 3.2 สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้
  - 3.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
  - 3.5 ใบความรู้และใบงานที่ 1 – 4
  - 3.6 แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
  - 3.7 เฉลยใบงานที่ 1 – 4
  - 3.8 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
  - 3.9 เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
4. ควรศึกษาคำแนะนำในการใช้ชุดฝึกทักษะให้เข้าใจก่อนการใช้ทุกเล่ม
5. เตรียมอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เช่น ชุดฝึกทักษะ เครื่องดนตรีต่าง ๆ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) แบบสังเกตพฤติกรรม ให้พร้อมเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้
6. อธิบายให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของการฝึกแต่ละครั้ง เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึก

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียน

1. ชุดฝึกทักษะทางดนตรีไทยเล่มนี้เป็นชุดฝึกที่ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเล่นดนตรีไทย มีจำนวนทั้งหมด 4 ใบงาน
2. ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะ เล่มที่ 1 เรื่อง ดนตรีไทย สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกทักษะ
  - 3.1 ให้นักเรียนเตรียมขลุ่ยหลิบคนละ 1 เล้า
  - 3.2 ศึกษาทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้และคำชี้แจงของชุดฝึกทักษะให้เข้าใจก่อน
  - 3.3 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยความละเอียดรอบคอบ
  - 3.4 ศึกษาใบความรู้อย่างละเอียดให้เข้าใจ
  - 3.5 ทำใบงานแต่ละใบงานด้วยความมุ่งมั่น อดทนและตั้งใจ
  - 3.6 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยความละเอียดรอบคอบ
  - 3.7 ร่วมตรวจคำตอบของใบงานทั้ง 4 ใบงานได้ในเฉลยท้ายเล่ม
  - 3.8 ร่วมตรวจคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ในเฉลยท้ายเล่มเมื่อเรียนในแต่ละเรื่องเพื่อวัดความรู้ที่พัฒนาขึ้นในเรื่องนั้น ๆ
  - 3.9 เมื่อเกิดปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรมให้ปรึกษาครูผู้สอน

สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดชั้นปี

- ศ 2.1 ป.5/3 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง
ศ 2.1 ป.5/4 ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะ และทำนอง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K-Knowledge)

1. นักเรียนสามารถอธิบายประเภทของชลบุรีไทยได้
2. นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะทั่วไปของชลบุรีไทยได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีนึ่งเป่าชลบุรีหลิได้
4. นักเรียนสามารถบอกวิธีการจับชลบุรีหลิได้
5. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการเก็บรักษาชลบุรีหลิได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P-Process)

1. นักเรียนสามารถบอกส่วนประกอบของชลบุรีหลิได้
2. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการนึ่งเป่าชลบุรี และวิธีการจับชลบุรีหลิได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเก็บรักษาชลบุรีหลิได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A-Attitude)

ข้อที่ 4 : ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด :

- 4.1 ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 4.2 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งภายในและ

ภายนอก

ข้อที่ 6 : มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด :

- 6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมาย

- 6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายาม พุ่เมเท อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา เพื่อให้งานสำเร็จ

ตามเป้าหมาย

ข้อที่ 7 : รักความเป็นไทย

ตัวชี้วัด :

- 7.1 ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม (มีมารยาทงดงามอย่างไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย)

ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกทักษะ เล่มที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
2. ศึกษาค้นคว้าใบความรู้ในชุดฝึก
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนในชุดฝึก
4. ทำกิจกรรมในใบงานที่กำหนดให้ในชุดฝึก
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

การวัดผลและประเมินผล

- แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
- ประเมินผลจากใบงาน
- แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เวลาในการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการปฏิบัติ
กิจกรรมตามชุดฝึกทักษะ เล่มที่ 1 ชุดไทย
จำนวน 4 ชั่วโมง

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
เรื่อง ขลุ่ยไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง ขลุ่ยไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับหน้าตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าของไทยชนิดหนึ่งที่มีหลักฐานปรากฏอยู่ในสมัยใด
  - ก. ภูมิณฑิยบาลสมัยอยุธยา
  - ข. ภูมิณฑิยบาลสมัยสุโขทัย
  - ค. ภูมิณฑิยบาลสมัยธนบุรี
  - ง. ภูมิณฑิยบาลสมัยรัตนโกสินทร์
2. ขลุ่ยได้วิวัฒนาการมาจากข้อใด
  - ก. ปี่อ้อ
  - ข. ปี่ชวา
  - ค. ปี่ไทย
  - ง. ปี่พาทย์
3. ขลุ่ยหลิบจัดเป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทใด
  - ก. เครื่องตี
  - ข. เครื่องสี
  - ค. เครื่องดีด
  - ง. เครื่องเป่า
4. ส่วนประกอบในข้อใดของขลุ่ยหลิบที่ทำให้เกิดเสียง
  - ก. รูลม
  - ข. รูนิ้วค้ำ
  - ค. รูร้อยเชือก
  - ง. รูเสียงหรือรูบังคับเสียง

เราต้องทำด้วย
ความรอบคอบนะครับ

5. ขลุ่ยไทยข้อใดที่ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการตามบทเพลง

- ก. ขลุ่ยอู้
- ข. ขลุ่ยนก
- ค. ขลุ่ยหลีบ
- ง. ขลุ่ยเพียงออ

6. ข้อใด ไม่ใช่ วัสดุที่นิยมนำมาทำขลุ่ยหลีบ

- ก. งาช้าง
- ข. ไม้รวก
- ค. ไม้ชิงชัน
- ง. ไม้ไผ่ตรง

7. การประดิษฐ์ลวดลายต่าง ๆ บนผิวขลุ่ยนิยมประดิษฐ์ลวดลายในข้อใด

- ก. ลายหิน
- ข. ลายดอกพิกุล
- ค. ลายลูกกระนาค
- ง. ถูกทุกข้อ

8. ขลุ่ยของประเทศญี่ปุ่น มีชื่อเรียกตามข้อใด

- ก. มุราตี
- ข. โถ่งเซีย
- ค. ฮวยเต็ก
- ง. ซากุฮาชิ

ข้อสอบง่ายมากเลย

9. ข้อใดเป็นทำนองเป่าขลุ่ยหลิบที่ ไม่ ถูกต้อง

- ก. หลิงนั่งพับเพียบ
- ข. ขายนั่งพับเพียบ
- ค. หลิงนั่งขัดสมาธิ
- ง. ขายนั่งขัดสมาธิ

10. รู้นิ้วคำ ใช้นิ้วใดกดไว้

- ก. หัวแม่มือ ข้างซ้าย
- ข. หัวแม่มือ ข้างขวา
- ค. นิ้วชี้ ข้างซ้าย
- ง. นิ้วชี้ข้างขวา

ชุดฝึกทักษะ
เรื่อง ขลุ่ยไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ที่ 1
เรื่อง ประวัติความเป็นมาและลักษณะ
ของขลุ่ยไทย

ขลุ่ย เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าของไทยชนิดหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณและมีหลักฐานปรากฏในกฎหมายตราสามดวงเป็นราชธานี ขลุ่ยเป็นเครื่องเป่าที่มีลิ้นอยู่ภายในเครื่องดนตรี

ขลุ่ยมี 3 ประเภท คือ

1) ขลุ่ยอู้

2) ขลุ่ยหลีบ

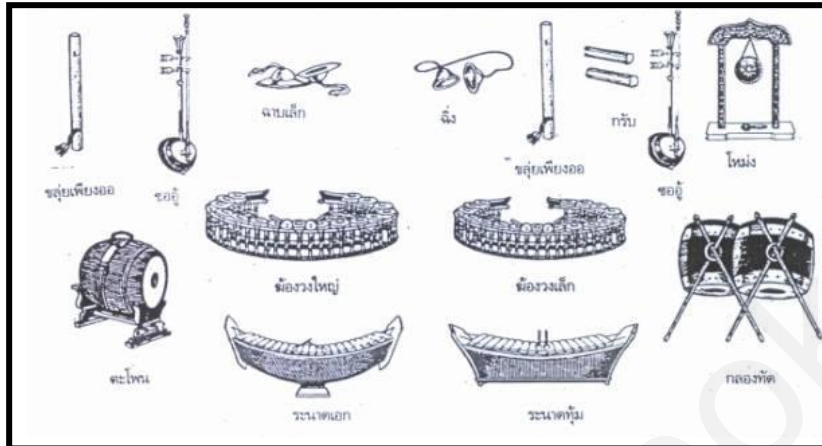
3) ขลุ่ยเพียงออ

วงดนตรีที่มีขลุ่ยบรรเลงร่วมอยู่

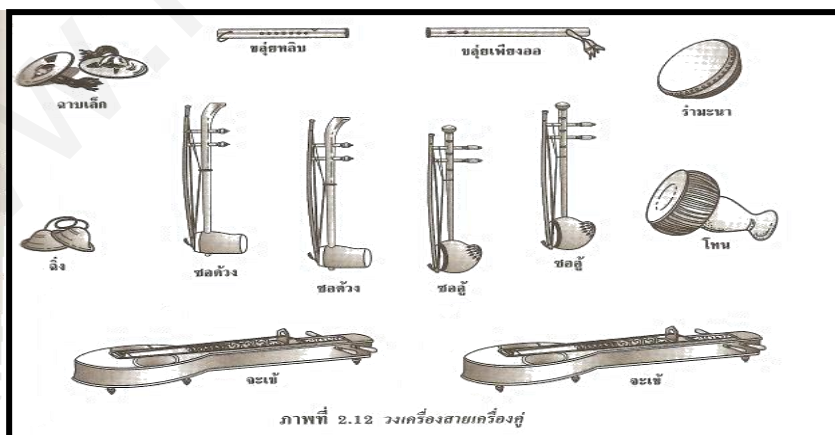
- วงปี่พาทย์ไม้นวม

- วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

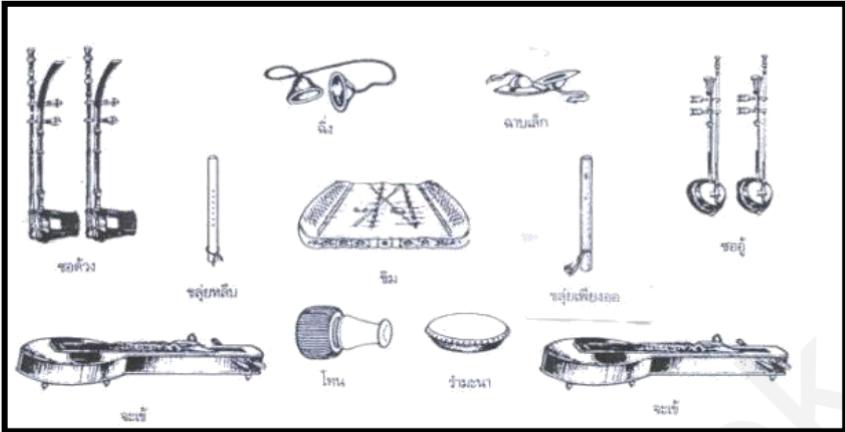
- วงเครื่องสายไทย

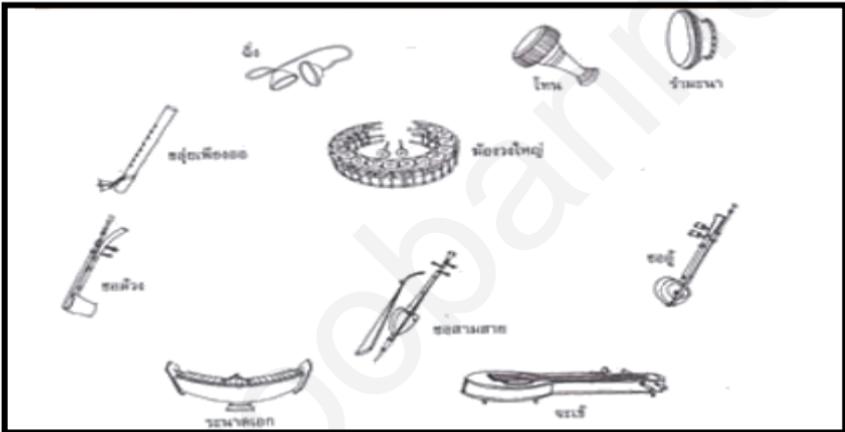
ภาพที่ 2.12 วงเครื่องสายเครื่องคู่

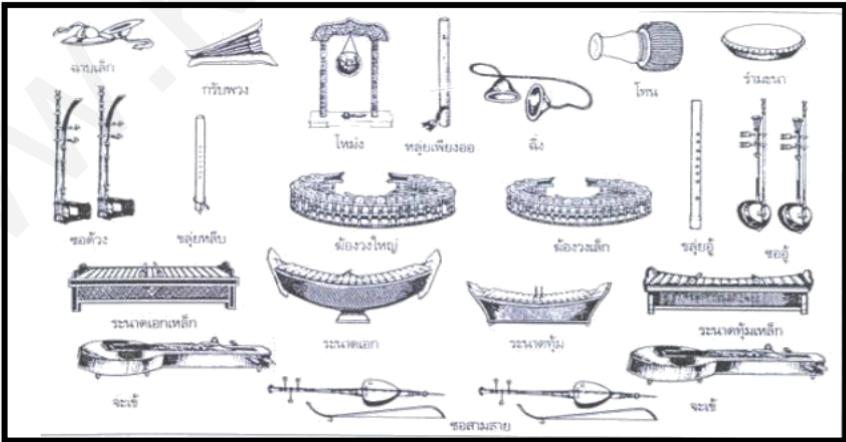
- วงเครื่องสายผสม

- วงมโหรี

- วงขลุ่ย รวม 3 เล้า (ได้แก่ ขลุ่ยอู้ ขลุ่ยเพียงออและขลุ่ยหลีบ)

ลักษณะทั่วไปของขลุ่ย

นอกจากขลุ่ยไทยแล้วยังมีชาติอื่นก็มีเครื่องเป่าซึ่งมีลักษณะคล้ายกับขลุ่ยของคนไทยเหมือนกัน เช่น ขลุ่ยของญี่ปุ่นเรียกว่า **ซากุฮาชิ** ซึ่งใช้เป่าเหมือนกับขลุ่ยไทย ขลุ่ยของอินเดียเรียกว่า **มูราลี** ส่วนของจีนก็มีขลุ่ยเช่นเดียวกันแต่ใช้เป่าด้านข้างเรียกว่า ฮวยเต็ก ถ้าเป็นแบบที่ใช้เป่าตรงแบบขลุ่ยไทยจะเรียกว่า โถ่งเซีย แต่จะต่างกันตรงที่ขลุ่ยของจีนไม่มีดาก การเป่าต้องใช้การผิวลมจึงจะเกิดเสียง

ขลุ่ยของประเทศญี่ปุ่นเรียกว่า “ซากุฮาชิ”

ขลุ่ยของประเทศอินเดียเรียกว่า “มูราลี”

ขลุ่ยของประเทศจีน
ใช้เป่าด้านข้าง เรียกว่า “ฮวยเต็ก”
ใช้เป่าตรง เรียกว่า “โถ่งเซีย”

วัสดุที่ใช้ในการทำขลุ่ย

วัสดุที่ใช้ในการทำขลุ่ยส่วนมากจะทำมาจากไม้รวก ไม้ชิงชัน ไม้พะยุง งาช้าง ไม้ไผ่ และท่อพลาสติก ถ้าทำจากไม้ต้องเป็นไม้ที่แก่จัด

ไม้รวก

ไม้ชิงชัน

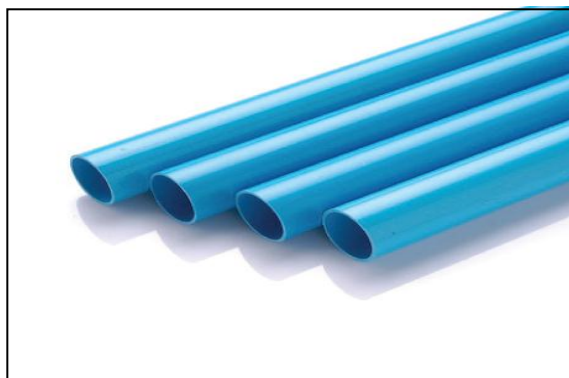
ไม้พะยุง

งาช้าง

ไม้ไผ่

ท่อพลาสติก

ใบงานที่ 1
เรื่อง ประวัติความเป็นมาและลักษณะ
ของขลุ่ยไทย

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีของไทยที่มีหลักฐานปรากฏในสมัยใด

ตอบ .....

2. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด

ตอบ .....

3. ขลุ่ยของประเทศญี่ปุ่นเรียกว่าอะไร

ตอบ .....

4. ขลุ่ยทำมาจากวัสดุใดที่ให้เสียงนุ่มนวลไพเราะ

ตอบ .....

5. ขลุ่ยของประเทศจีนที่เป่าด้านข้าง เรียกว่าอะไร

ตอบ .....

6. ขลุ่ยนำไปประสมในวงดนตรีไทยประเภทใดบ้าง

ตอบ .....

7. ลวดลายที่นิยมทำลงบนตัวขลุ่ยได้แก่ลวดลายใดบ้าง

ตอบ .....

8. ไม้รวกที่ดีเหมาะกับการนำมาทำขลุ่ยต้องมีลักษณะอย่างไร

ตอบ .....

9. ขลุ่ยทำหน้าที่อย่างไรในการประสมกับวงดนตรีประเภทต่างๆ

ตอบ .....

10. ขลุ่ยที่ไม่จำเป็นต้องทำลวดลายลงบนตัวขลุ่ยต้องมีลักษณะอย่างไร

ตอบ .....

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ประเภทของขลุ่ยไทย

ขลุ่ยไทย มีหลายประเภท ดังนี้

1. **ขลุ่ยหลีบ** เป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาขลุ่ยไทยทั้งหมดยาวประมาณ 25 เซนติเมตร มีเสียงสูง ใช้ในการบรรเลงในวงมโหรีเครื่องคู่ เครื่องใหญ่ และวงเครื่องสายเครื่องคู่ โดยเป็นเครื่องนำในวงเช่นเดียวกับระนาด หรือซอด้วง นอกจากนี้ยังใช้บรรเลงในวงเครื่องสายปี่ชวา โดยบรรเลงเป็นพวกหลังเช่นเดียวกับซออู้ เป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุด เมื่อปิดนิ้วหมดทุกนิ้ว เป่าแล้วจะได้เสียง “ฟา” สูงกว่าขลุ่ยเพียงออ 4 เสียง

2. **ขลุ่ยอู้** เป็นขลุ่ยขนาดใหญ่ยาวประมาณ 60 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร มีเสียงทุ้มต่ำที่สุด ระดับเสียงต่ำกว่าขลุ่ยหลีบ 2 เสียง คือ เสียงซอล ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

3. **ขลุ่ยเพียงออ** เป็นขลุ่ยขนาดกลาง ยาวประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5 เซนติเมตร มีระดับเสียงต่ำสุดคือ เสียงโด ใช้เป็นหลักเทียบเสียงในวงเครื่องสายเป็นขลุ่ยที่นิยมนำมาฝึกและเล่นกันทั่วไป

4. ขลุ่ยพิเศษ

4.1 ขลุ่ยรองออ เป็นขลุ่ยที่มีขนาดใหญ่กว่าขลุ่ยเพียงอและมีระดับเสียงต่ำกว่าหนึ่งเสียง อาจจะใช้ในวงมโหรีแทนขลุ่ยเพียงอในกรณีที่ต้องการเสียงต่ำ

4.2 ขลุ่ยนก เป็นขลุ่ยประเภทหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อเลียนเสียงสัตว์ต่างๆ โดยเฉพาะนก ไม่สามารถบรรเลงเดินทำนองได้แต่ใช้บรรเลงในวงดนตรีเพื่อให้เกิดจินตนาการในการฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ ได้แก่ นกต่างๆ ไก่ เช่น เพลงต๋บนก เพลงต๋บนกมูริน สากลจึงสามารถนำมาบรรเลงร่วมกับวงดนตรีสากลได้

4.3 ขลุ่ยกรวด มีขนาดเล็กกว่าขลุ่ยเพียงอแต่ใหญ่กว่าขลุ่ยหลีบ ยาวประมาณ 40 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 2.2 เซนติเมตร ระดับเสียงสูงกว่าขลุ่ยเพียงอ 1 เสียง และเสียงต่ำสุดของขลุ่ยกรวดคือ เสียงเร ขลุ่ยกรวดมีระดับเสียงเทียบกับดนตรี

ใบงานที่ 2
เรื่อง ประเภทของขลุ่ยไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด (10 คะแนน)

1. ขลุ่ยหลีบเป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาขลุ่ยไทยทั้งหมด

2. ขลุ่ยอู้ใช้บรรเลงในวงมโหรีเครื่องคู่ เครื่องใหญ่ วงเครื่องสายเครื่องคู่

3. ขลุ่ยอู้มีเสียงทุ้มต่ำที่สุด

4. ขลุ่ยเพียงออใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

5. ขลุ่ยเพียงออใช้เป็นหลักเทียบเสียง

6. ขลุ่ยเพียงออมีระดับเสียงต่ำสุดคือ เสียงโด

7. ขลุ่ยพิเศษ ได้แก่ ขลุ่ยรองออ ขลุ่ยนก ขลุ่ยหลีบ และขลุ่ยกรวด

8. ขลุ่ยนกจะใช้ในวงมโหรีแทนขลุ่ยเพียงออในกรณีที่ต้องการเสียงต่ำ

9. ขลุ่ยนก เป็นขลุ่ยประเภทหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อเลียนเสียงสัตว์ต่าง ๆ

10. เสียงต่ำสุดของขลุ่ยกรวดคือ เสียงเร

ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ขลุ่ยหลีบ

ขลุ่ยหลีบ เป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาขลุ่ยไทยทั้งหมด มีความยาวประมาณ 25 เซนติเมตร มีเสียงสูง ใช้ในการบรรเลงในวงมโหรีเครื่องคู่ เครื่องใหญ่ และวงเครื่องสายเครื่องคู่ โดยเป็นเครื่องนำในวงเช่นเดียวกับระนาด หรือซอด้วง นอกจากนี้ยังใช้บรรเลงในวงเครื่องสายปี่ชวา โดยบรรเลงเป็นพวกหลังเช่นเดียวกับซออู้ เป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุด ความยาวประมาณ 12 นิ้ว เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องนำ (เช่นเดียวกับระนาดเอก และ ซอด้วง) ในวงมโหรีและวงเครื่องสายเครื่องคู่ และใช้เป็นเครื่อง ตามในวงเครื่องสายปี่ชวาเมื่อปิดนิ้วหมดทุกนิ้ว เป่าแล้วจะได้เสียง “ฟา” สูงกว่าขลุ่ยเพียงออ 4 เสียง

ส่วนประกอบของขลุ่ยหลีบ มีดังนี้

1. ดาก คือ ไม้อุดปากขลุ่ยหลีบ นิยมใช้ไม้สักทองท่อนยาวประมาณ 4 เซนติเมตร เหลาให้เป็นท่อนกลม ฝานให้เป็นช่องลาดเอียงเป็นช่องสำหรับเป่าลมเข้าไป
2. รูเป่า เป็นช่องที่อยู่บริเวณดากกับลำตัวขลุ่ยหลีบสำหรับเป่าลมเข้า
3. รูปากนกแก้ว เป็นช่องรองรับลมที่เป่าผ่านรูเป่ามีลักษณะเป็นช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า อยู่ต่อดากขลุ่ยลงมาด้านเดียวกันกับรูเป่าเป็นรูที่ทำให้เกิดเสียงถ้าใช้มือปิดรูนี้แล้วเป่าจะไม่เกิดเสียงดัง
4. รูนิ้วค้ำ เป็นรูสำหรับนิ้วหัวแม่มือปิด - เปิดให้เกิดระดับเสียงและประคองเลาขลุ่ยขณะเป่า
5. รูเสียงหรือรูบังคับเสียง อยู่ด้านหน้าของเลาขลุ่ย มี 7 รู สำหรับใช้นิ้วปิด - เปิด ทำให้เกิดระดับเสียงต่างๆ
6. รูร้อยเชือก เป็นรูที่อยู่ส่วนล่างของขลุ่ย ใช้สำหรับร้อยเชือกเพื่อเก็บแขวนหรือถืออย่างสะดวก

รูปภาพแสดงส่วนประกอบของขลุ่ย

รูปปากนกแก้ว

รูนิ้วค้ำ

รูร้อยเชือก

รูเป่า เป็นช่องที่อยู่บริเวณปากกับลำตัวขลุ่ยหลิบ สำหรับเป่าลมเข้า

ดาก นิยมใช้ไม้สักทอง ท่อนยาวประมาณ 4 ซม.

เหลาเป็นท่อนกลม ผ่านให้เป็นช่องลาดเอียงเป็นช่องสำหรับเป่าลมเข้าไป

การดูแลรักษาขลุ่ยหลิบ

ขลุ่ยหลิบเป็นเครื่องดนตรีที่ต้องใช้ปากเป่าโดยตรง ฉะนั้นการรักษาความสะอาดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยมีวิธีการบำรุงรักษา ดังนี้

1. ก่อนหรือหลังเป่าขลุ่ยควรทำความสะอาดโดยการขัดเช็ดทุกครั้ง แต่ห้ามนำไปล้างในอ่างน้ำ หรือตากแสงแดดโดยตรง เพราะจะทำให้เกิดการยืดหรือหดตัวได้ อันเป็นสาเหตุทำให้เสียงขลุ่ยเปลี่ยนไป ควรใช้แอลกอฮอล์เช็ดเพื่อฆ่าเชื้อบริเวณที่เป่าด้วย

2. อย่าใช้ขลุ่ยร่วมกับผู้อื่น เพราะอาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อได้

3. อย่าให้ตกหล่น เพราะขลุ่ยทำด้วยไม้หรือพลาสติกอาจแตกหักได้

4. ถ้าไม่มีความรู้จริง ๆ อย่าไปตกแต่งรูขลุ่ยเพราะจะทำให้เสียงเพี้ยนได้

5. หลังการใช้ควรเก็บใส่ถุงให้เรียบร้อยเพื่อป้องกันแมลงหรือสัตว์เล็กๆ เข้าไปอาศัย (ที่มา : ประทีป - ศศิธร นักปี. หนังสือเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.

กรุงเทพ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2550.)

ใบงานที่ 3
เรื่อง ขลุ่ยหลีบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความด้านซ้ายมือให้สัมพันธ์กับข้อความด้านขวามือ
ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. ขลุ่ยหลีบ

2. ดาก

3. รูเป่า

4. รูปากนกแก้ว

5. รูนิ้วค้ำ

6. รูเสียง

7. รูบังคับเสียง

8. รูร้อยเชือก

9. รูสำหรับนิ้วหัวแม่มือ

10. อย่าใช้ขลุ่ยร่วมกับผู้อื่น

ช่องที่อยู่บริเวณดากกับลำตัวขลุ่ยหลีบ

ประคองเลาขลุ่ยขณะเป่า

อยู่ด้านหน้าของเลาขลุ่ย มี 7 รู

ไม้อุดปากขลุ่ยหลีบ

ขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาขลุ่ยไทย

อาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคได้

ใช้สำหรับร้อยเชือกเพื่อเก็บแขวน

ปิด - เปิด ให้เกิดระดับเสียง

สำหรับใช้นิ้วปิด - เปิด ทำให้เกิดระดับเสียงต่างๆ

มีลักษณะเป็นช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง ทำทางการเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย

การเป่าขลุ่ยควรมีท่าทางในการเป่าขลุ่ยและท่าทางการจับขลุ่ยและการวางตำแหน่งนิ้วดังรายละเอียด ดังนี้

1. การนั่งเป่าขลุ่ยควรแสดงท่าทางให้มีความงดงามในการนั่งให้เป็นไปตามวัฒนธรรมไทย และมีการวางตำแหน่งนิ้วให้ถูกต้องและสวยงาม ซึ่งท่าทางในการเป่าขลุ่ยมี 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 ท่านั่ง ตามแบบแผนของวงดนตรีไทย นิยมนั่งบรรเลงบนพื้นราบ ท่านั่งแบ่งได้ดังนี้

1.1 ท่านั่งพับเพียบ

1.1.1 นั่งพับเพียบชาย (นั่งสามเหลี่ยม) นั่งลำตัวตรง เพื่อต้องการให้กำลังลมเดินสะดวกไม่ติดขัด ไม่ก้มหน้า ขาซ้ายทับขาขวาหรือขาขวาทับขาซ้ายก็ได้ และควรเก็บปลายเท้าเพื่อให้ดูเรียบร้อยและสวยงาม

เด็กชายอนุชา อืดต่อกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : นางเมธิกา รัตนรังสี (2556)

1.1.2 นั่งพับเพียบหญิง นั่งลำตัวตรง เพื่อต้องการให้กำลังลมเดินสะดวกไม่ติดขัด ไม่ก้มหน้า ขาซ้ายทับขาขวาหรือขาขวาทับขาซ้ายก็ได้ และควรเก็บปลายเท้าเพื่อให้ดูเรียบร้อยและสวยงาม

เด็กหญิงนันทภัส ปัญโญ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5
โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะสะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : นางเมธิกา รัตนรังสี (2556)

1.2 ทำนั่งขัดสมาธิใช้เฉพาะผู้ชาย คู้เข้าทั้งสองข้างหาตัว แนบขาไปกับพื้น โดยให้ขาข้างหนึ่งซ้อนทับอยู่บนอีกข้างหนึ่ง ส้นเท้าทั้งสองข้างจะสัมผัสกับขา

เด็กชายอนุชา อืดต่อกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5
โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะสะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : นางเมธิกา รัตนรังสี (2556)

ลักษณะที่ 2 ทำยืน ใช้สำหรับดนตรีร่วมสมัย ยืนลำตัวตรง ขาชิดปลายเท้าห่างกัน เล็กน้อย

เด็กชายอนุชา อืดต่อกันและเด็กหญิงนันนภัส ปัญโย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะเขเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : นางเมธิกา รัตนรังษี (2556)

ท่าทางการจับขลุ่ยและการวางตำแหน่งนิ้ว

วิธีการจับขลุ่ย การจับขลุ่ยหลิบของไทยไม่มีข้อกำหนดทางกายภาพของเครื่องดนตรีที่บังคับให้ใช้มือซ้ายหรือมือขวาจับด้านบนหรือด้านล่าง ในสมัยก่อนนั้นคนไทยส่วนใหญ่ถนัดใช้มือขวา จึงใช้มือขวาจับขลุ่ยด้านบน ปัจจุบัน มีการปฏิบัติสัมพันธ์กับดนตรีตะวันตกมากขึ้น จึงมีการจับขลุ่ยด้านบนด้วยมือซ้าย เพื่อให้สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตกได้ด้วย

ในปัจจุบัน การจับขลุ่ยนิยมจับตามวิธีจับขลุ่ยของดนตรีสากลคือ ใช้มือซ้ายจับส่วนบนของตัวขลุ่ย ส่วนมือขวา จับส่วนล่างของตัวขลุ่ย

ท่าทางการจับขลุ่ย

เด็กหญิงนันนภัส ปัญโย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

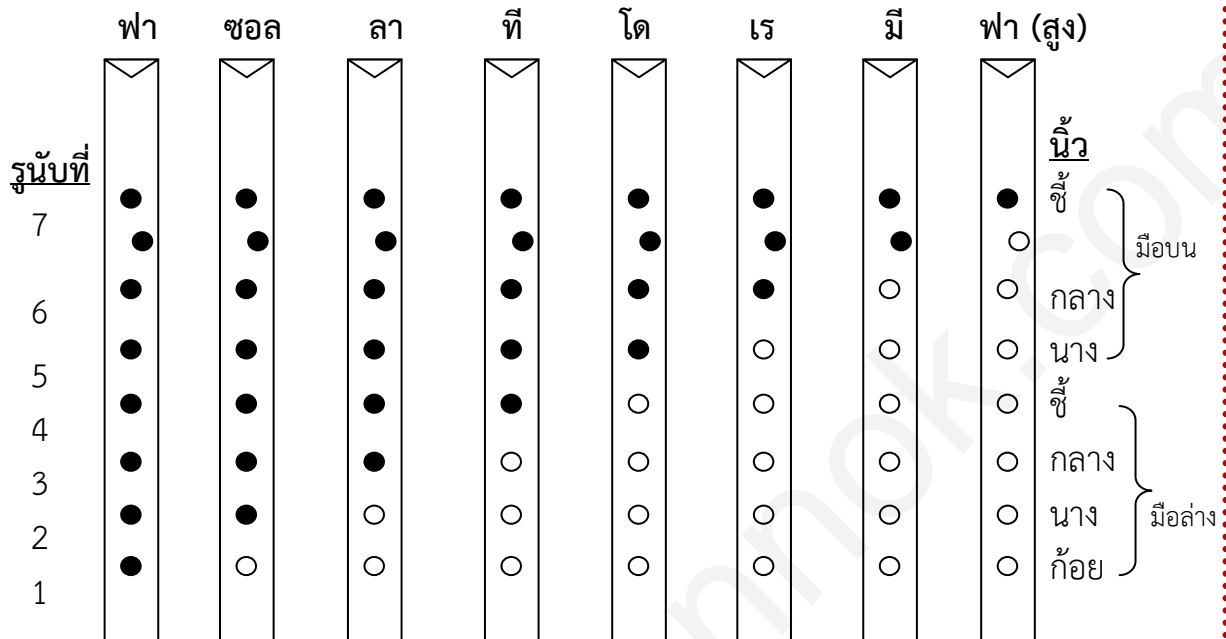
ที่มา : นางเมธิกา รัตนรังสี (2556)

การจับขลุ่ยทั้งการใช้มือซ้ายหรือมือขวาจับด้านบนหรือด้านล่างนั้น สามารถจับได้ทั้งสองแบบหรือจับตามความถนัด โดยให้นิ้วหัวแม่มือของมือที่จับส่วนบนปิดรูนิ้วค้ำ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และ นิ้วนาง ปิดรูเสียงไล่จากส่วนบนลงมา (มือบนไม่ใช้นิ้วก้อยปิดรูเสียง) ส่วนมือที่จับส่วนล่างของขลุ่ยนั้นใช้นิ้วหัวแม่มือประคองลำตัวขลุ่ย นิ้วทั้งสี่นิ้วที่เหลือปิดรูเสียงไล่ต่อจากมือบนลงมา ลำตัวขลุ่ยเอียงทำมุมประมาณ 45 องศา ผู้เป่าต้องเงยหน้าขึ้น พอสมควร มือทั้งสองข้างไม่เกร็ง

แผนผังแสดงวิธีจับขลุ่ย

การใช้ริมฝีปาก การใช้ริมฝีปากจรดตากขลุ่ยหรือรูเป่า ให้ผู้เป่าทำรูปปากในลักษณะเหมือนกำลังจะพูดหรือเปล่งเสียงว่า “อุ” แล้วจรดริมฝีปากตรงรูเป่า ให้ตากขลุ่ยอยู่บริเวณกลางริมฝีปากพอดี อย่าอมขลุ่ยไว้ในปาก ดังภาพต่อไปนี้

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ท่าทางการจรดริมฝีปากในการเป่าขลุ่ย

เด็กหญิงนันนภัส ปัญโย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนดอนชัยวิทยา ตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ใบงานที่ 4
เรื่อง ทำทางการเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย

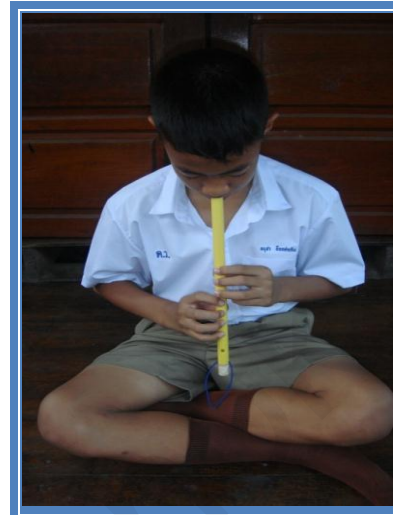
คำชี้แจง ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพแสดงทำทางการนั่งเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย รูปภาพใด
ที่ถูกต้องให้ทำเครื่องหมาย ✓ และรูปภาพใดที่ผิดให้ทำเครื่องหมาย ✕ ทับหน้า
ข้อให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ท่าทางการจับขลุ่ย

แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
เรื่อง ขลุ่ยไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เรื่อง ขลุ่ยไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับหน้าตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. การประดิษฐ์ลวดลายต่าง ๆ บนผิวขลุ่ยนิยมประดิษฐ์ลวดลายในข้อใด

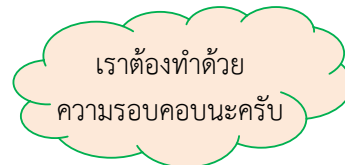
- ก. ลายหิน
- ข. ลายดอกพิกุล
- ค. ลายลูกกระนวด
- ง. ถูกทุกข้อ

2. ขลุ่ยของประเทศญี่ปุ่น มีชื่อเรียกตามข้อใด

- ก. มุราลี
- ข. โถ่งเซีย
- ค. ฮวยเต็ก
- ง. ซากุฮาชิ

3. ขลุ่ยไทยข้อใดที่ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการตามบทเพลง

- ก. ขลุ่ยอู้
- ข. ขลุ่ยนก
- ค. ขลุ่ยหลีบ
- ง. ขลุ่ยเพียงออ

4. ข้อใด ไม่ใช่ วัสดุที่นิยมนำมาทำขลุ่ยหลีบ

- ก. งาช้าง
- ข. ไม้รวก
- ค. ไม้ชิงชัน
- ง. ไม้ไผ่ตรง

5. รู้นิ้วค้ำ ใช้นิ้วใดกดไว้

- ก. หัวแม่มือ ข้างซ้าย
- ข. หัวแม่มือ ข้างขวา
- ค. นิ้วชี้ ข้างซ้าย
- ง. นิ้วชี้ข้างขวา

6. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าของไทยชนิดหนึ่งที่มีหลักฐานปรากฏอยู่ในสมัยใด

- ก. ภูมิณฑิยบาลสมัยอยุธยา
- ข. ภูมิณฑิยบาลสมัยสุโขทัย
- ค. ภูมิณฑิยบาลสมัยธนบุรี
- ง. ภูมิณฑิยบาลสมัยรัตนโกสินทร์

7. ขลุ่ยได้วิวัฒนาการมาจากข้อใด

- ก. ปี่อ้อ
- ข. ปี่ชวา
- ค. ปี่ไทย
- ง. ปี่พาทย์

8. ข้อใดเป็นทำนองเป่าขลุ่ยหลีบที่ ไม่ ถูกต้อง
- ก. หลิงนั่งพับเพียบ
  - ข. ขายนั่งพับเพียบ
  - ค. หลิงนั่งขัดสมาธิ
  - ง. ขายนั่งขัดสมาธิ
9. ส่วนประกอบในข้อใดของขลุ่ยหลีบที่ทำให้เกิดเสียง
- ก. รูลม
  - ข. รูนิ้วค้ำ
  - ค. รูร้อยเชือก
  - ง. รูเสียงหรือรูบังคับเสียง
10. ขลุ่ยหลีบจัดเป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทใด
- ก. เครื่องตี
  - ข. เครื่องสี
  - ค. เครื่องดีด
  - ง. เครื่องเป่า

เฉลยใบงานที่ 1 - 4
เรื่อง ขลุ่ยไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เฉลยใบงานที่ 1
เรื่อง ประวัติความเป็นมาและลักษณะ
ของขลุ่ยไทย

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีของไทยที่มีหลักฐานปรากฏในสมัยใด

ตอบ มีปรากฏในกฎหมายตราสามดวงยุคราชธานี

2. ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด

ตอบ เป่า

3. ขลุ่ยของประเทศญี่ปุ่นเรียกว่าอะไร

ตอบ ซากุฮาชิ

4. ขลุ่ยทำมาจากวัสดุใดที่ให้เสียงนุ่มนวลไพเราะ

ตอบ ไม้รวก

5. ขลุ่ยของประเทศจีนที่เป่าด้านข้าง เรียกว่าอะไร

ตอบ ฮวยเต็ก

6. ขลุ่ยนำไปประสมในวงดนตรีไทยประเภทใดบ้าง

ตอบ วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย วงมโหรี

7. ลวดลายที่นิยมทำลงบนตัวขลุ่ยได้แก่ลวดลายใดบ้าง

ตอบ ลายดอกพิกุล ลายหิน ลายลูกกระนาบ

8. ไม้รวกที่ดีเหมาะกับการนำมาทำขลุ่ยต้องมีลักษณะอย่างไร

ตอบ เป็นไม้ที่แก่จัด

9. ขลุ่ยทำหน้าที่อย่างไรในการประสมกับวงดนตรีประเภทต่างๆ

ตอบ ดำเนินทำนองหลัก

10. ขลุ่ยที่ไม่จำเป็นต้องทำลวดลายลงบนตัวขลุ่ยต้องมีลักษณะอย่างไร

ตอบ ขลุ่ยที่มีเนื้อไม้คงามอยู่แล้ว

เฉลยใบงานที่ 2
เรื่อง ประเภทของขลุ่ยไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด (10 คะแนน)

1. ขลุ่ยหลีบเป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาขลุ่ยไทยทั้งหมด

2. ขลุ่ยอู้ใช้บรรเลงในวงมโหรีเครื่องคู่ เครื่องใหญ่ วงเครื่องสายเครื่องคู่

3. ขลุ่ยอู้มีเสียงทุ้มต่ำที่สุด

4. ขลุ่ยเพียงออใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

5. ขลุ่ยเพียงออใช้เป็นหลักเทียบเสียง

6. ขลุ่ยเพียงออมีระดับเสียงต่ำสุดคือ เสียงโด

7. ขลุ่ยพิเศษ ได้แก่ ขลุ่ยรองออ ขลุ่ยนก ขลุ่ยหลิบ และขลุ่ยกรวด

8. ขลุ่ยนกจะใช้ในวงมโหรีแทนขลุ่ยเพียงออในกรณีที่ต้องการเสียงต่ำ

9. ขลุ่ยนก เป็นขลุ่ยประเภทหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อเลียนเสียงสัตว์ต่าง ๆ

10. เสียงต่ำสุดของขลุ่ยกรวดคือ เสียงเร

เฉลยใบงานที่ 3 เรื่อง ขลุ่ยหลีบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความด้านซ้ายมือให้สัมพันธ์กับข้อความด้านขวามือ
ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

เฉลยใบงานที่ 4
เรื่อง ทำทางการเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย

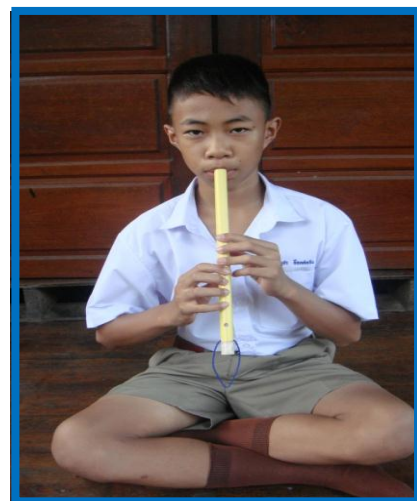
คำชี้แจง ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพแสดงท่าทางการนั่งเป่าขลุ่ยและการจับขลุ่ย รูปภาพใด
ที่ถูกต้องให้ทำเครื่องหมาย ✓ และรูปภาพใดที่ผิดให้ทำเครื่องหมาย ✗ ทับหน้า
ข้อให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

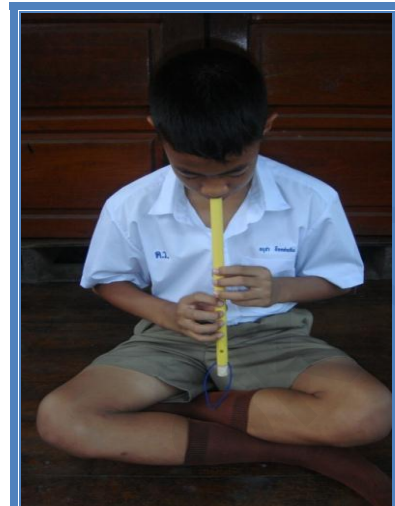
ท่าทางการนั่งเป่าขลุ่ย

ท่าทางการจับขลุ่ย

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และ
หลังเรียน (Post-test)

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
เรื่อง ขลุ่ยไทย

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	×			
2.	×			
3.				×
4.				×
5.	×			
6.	×			
7.				×
8.				×
9.			×	
10.	×			

เฉลย
แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
เรื่อง ขลุ่ยไทย

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				×
2.				×
3.	×			
4.				×
5.	×			
6.	×			
7.	×			
8.			×	
9.				×
10.				×

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะสาระดนตรี**. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว, 2545.
- คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ. **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาเบื้องต้น พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและวัสดุภัณฑ์, 2546.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **หลากหลายวิธีการสอนของครูต้นแบบ 2541. วิชาดนตรี**. กรุงเทพฯ : วัฒนพานิช, 2544.
- ดุษฎี บริพัตร ณ อยู่ธยา. **ดนตรีนาฏศิลป์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2543.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. **สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2550.
- อิการนต์ ศรีนารา และพิเชษฐ์ เดชผิว. **วัฒนธรรมดนตรีในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : แม็ค 2548.
- ทิตนา แหมมณี. **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ปริญญา มิตรสุวรรณ, ชาติชาย คงเทียน. **ดนตรี**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (จำกัด). 2552.
- ประดิษฐ์ อินทนิล. **ดนตรีและนาฏศิลป์**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- เสถียร ดวงจันทร์ทิพย์. **หัดเป่าขลุ่ยกันดีกว่า**. กรุงเทพฯ : มาลัย. 2549.
- สุดใจ ทศพล และคณะ. **ศิลปะ ดนตรี – นาฏศิลป์ ม.3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด. 2551.
- สุรพล สุวรรณ. **ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ. **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. สุพรรณบุรี : สหมิตรพรินติ้ง, 2545.

